

ÖZEL EĞİTİM

*ÖZEL EĞİTİMDE DEĞERLENDİRME ve
BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI (BEP)*

ÖZEL EĞİTİMDE DEĞERLENDİRME

Neden
değerlendirme
yaparız?

Değerlendirme
öğrencinin neyi yapıp,
neyi yapamadığını
ortaya koyar.

ÖZEL EĞİTİMDE DEĞERLENDİRME

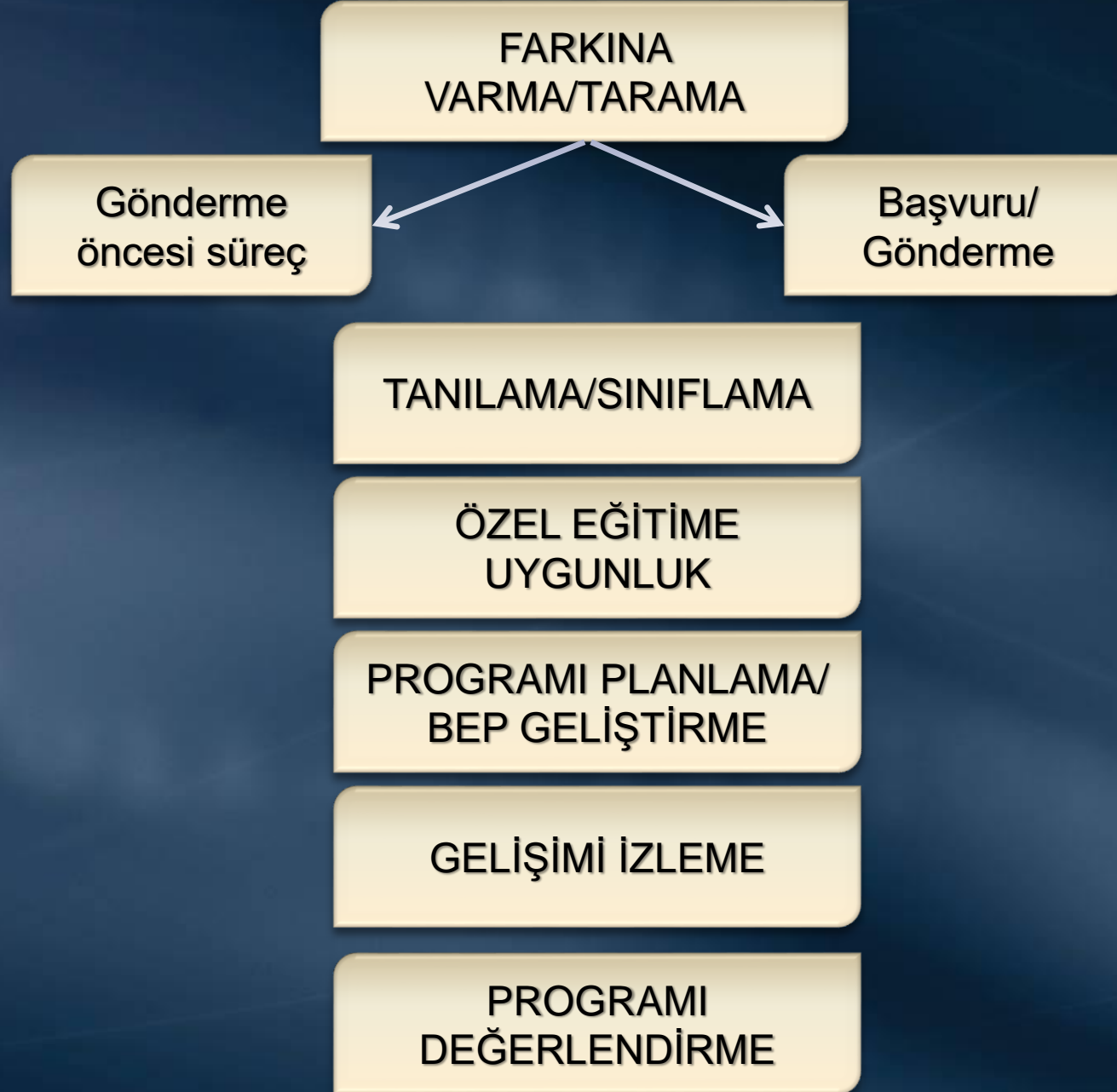
Değerlendirme: ✓ Öğrencilerin akademik, davranışsal ya da fiziksel özelliklerini belirlemek ve bu özelliklere uygun yasal ve eğitsel kararlar alabilmek amacıyla veri toplama sürecidir.

Niçin Değerlendirme:

- ✓ Öğrencilere ne öğreteceğimizi, nasıl öğreteceğimizi, öğretime nereden başlayacağımızı bulmak ve öğrencimizi tanımak için özel eğitimin değişik aşamalarında çeşitli ölçme ve değerlendirmeler yaparız.

DEĞERLENDİRME SÜRECİNİN AŞAMALARI

ÖZEL EĞİTİME UYGUNLUĞU BELİRLEME

Öğrencinin özel eğitime uygunluğuna bakarken yönetmelikte belirtilen uygunluk ölçütünün karşılanıp karşılanmadığına bakılır.

Öğrencinin özel eğitime uygunluğuna bakıldığında 3 sonuç çıkabilir:

- 1. Hiçbir özel eğitim desteği almadan aynı sınıfta eğitimine devam etmesine**
- 2. Kaynaştırma öğrencisi olarak kendi sınıfında eğitim alması ve öğrenci için BEP hazırlanması**
- 3. Özel eğitim okulunda/sınıfında (ayrı eğitim ortamında) BEP doğrultusunda eğitimini sürdürmesi**

*** Değerlendirme devam eden bir süreçtir.

Nasıl Değerlendireceğiz?

- Değerlendirme için kullanılabilecek farklı stratejiler söz konusudur.

Değerlendirme Türleri

1. Formal

Standartlaştırılmış Başarı Testleri
Psikolojik Testler

2. İnformal Değerlendirme

Programa Dayalı Değerlendirme
Öğrenci rn Dosyası
Beceri Analizi
Doğrudan Gözlem
Hata Analizi
Görüşmeler
Anketler
Kontrol Listesi
Derecelendirme lekleri

DEĞERLENDİRME TÜRLERİ

FORMAL DEĞERLENDİRME

Standartlaştırılmış
testler

Grup başarı testleri

Bireysel başarı
testleri

Psikolojik testler

İNFORMAL DEĞERLENDİRME

Programa dayalı
değerlendirme

Ölçüt bağımlı
testler

Portfolyo
değerlendirmesi

Beceri analizi

Doğrudan gözlem

Hata analizi

Görüşmeler

Anketler

Kontrol Listesi

Derecelendirme
ölçekleri

ÖĞRENCİ BAŞARILARININ DEĞERLENDİRİLMESİNİN YASAL DAYANAKLARI

- ✓ 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 16. maddesi, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 12. maddesi ve Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 24. maddesi kaynaştırma öğrencilerinin başarılarının nasıl değerlendirileceğini şöyle belirtmiştir;
- ✓ *“Kaynaştırma yoluyla eğitim ve öğretimlerini sürdüren öğrenciler devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınav yönetmeliğine göre değerlendirilirler. Ancak bireysel ve gelişim özellikleri dikkate alınarak, sınavlarda gerekli önlemler alınır ve düzenlemeler yapılır.”*
- ✓ İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde (madde 33) öğrencilerin başarıları dört ayrı not ile (5,4,3,2), başarısızlıkları tek bir not ile (1) değerlendirilir.
- ✓ Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde de başarılar dört ayrı not ile değerlendirilir, başarısızlıkları ise not ile değerlendirilmez.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP) HAZIRLAMA BEP Nedir?

- ✓ Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP); rehberlik araŐtırma merkezlerinde “Eğitsel Değerlendirme ve İzleme Ekibi” tarafından gerçekleŐtirilen “Ayrıntılı Değerlendirme Süreci” sonunda, “Özel Eğitim Hizmetlerinden Yararlanması Uygun Görölen” özel gereksinimli öğrenciler için “ekip” tarafından hazırlanan programdır.
- ✓ BEP; özel gereksinimli öğrencinin zihinsel, duygusal, sosyal dil ve iletiŐim alanlarında yapabildiklerini dikkate alarak, kazandırılacak davranıŐların neler olduğu, bu davranıŐların nerede, nasıl, kimler tarafından hangi yöntemlerle ve ne kadar sürede kazandırılacağını belirten, gerekli destek eğitim hizmetlerini içeren, içinde ailenin de yer aldığı bir ekip tarafından hazırlanan yazılı bir programdır.

BEP Kimler Tarafından Hazırlanır?

- ✓ BEP, 2006 Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 72'de tanımladığı üzere BEP Geliştirme Birimi tarafından hazırlanır.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi üyeleri

MADDE 72:

- ✓ Okul/kurum müdürü veya görevlendirilen müdür yardımcısı
- ✓ Bir gezerik özel eğitim görevi yapan öğretmen
- ✓ Bir rehber öğretmen
- ✓ Bir eğitim programları hazırlamakla yükümlü öğretmen
- ✓ Öğrencinin sınıf öğretmeni
- ✓ Dersini okutan ilgili alan öğretmenleri
- ✓ Öğrencinin velisi
- ✓ Öğrenci

BEP İçerisinde Neler Yer Alır?

- ✓Var olan performans düzeyi
- ✓Uzun dönemli amaçlar
- ✓Kısa dönemli amaçlar
- ✓Programın başlama ve bitiş süreleri
- ✓ğretim süreci, yapılacak etkinlikler
- ✓Değerlendirme yöntemi ve araç gereçleri
- ✓Verilecek destekler
- ✓Uzmanlarla işbirliği
- ✓öğretimsel uyarlamalar
- ✓ğretim nerede, ne zaman, kimler tarafından yapılacak?

1. Öğrencinin Var Olan Performans Düzeyi performans düzeyi yazım ilkeleri

- Değerlendirme verilerine göre oluşturulmalıdır.
- Performans düzeyi öğrencinin yapamadıkları ile yapabildiklerini yansıtmalıdır.
- Performans düzeyi ölçülebilir ve gözlenebilir şekilde ifade edilmelidir.
- Performans düzeyi ölçülebilir ve gözlenebilir şekilde ifade edilmelidir.
- Yazılan performans düzeyi uzun ve kısa dönemli hedefler oluşturmaya olanak vermelidir.
- Performans düzeyi ifadeleri öğrencinin şimdiki durumunu yansıtmalıdır.
- Performans düzeyi ifadelerinde öğrencinin değerlendirilen becerideki ustalık derecesi ya da güçlük derecesi de belirtilmelidir.
- Performans düzeyi ifadelerinde grubun ortalama başarısı belirtilmelidir.

2. Yıl Sonunda Kazandırılacak Uzun Dönemli Amaçlar

- ✓ Öncelikle öğrencinin **var olan performans düzeyine** göre kısa dönemli amaçlar (K.D.A) ve uzun dönemli amaçlar (U.D.A) belirlenir.
- ✓ Uzun dönemli amaçlar, bir öğretim yılı sonunda öğrencinin kazanması beklenen davranışlardır.
- ✓ Örneğin; “*Can, öğretim yılının sonunda mevsimlerin özelliklerini söyler.*”
- ✓ Uzun dönemli amaçlar öğrencinin ulaşabileceği **gerçekçi** amaçlar olmalıdır.

2. Yıl Sonunda Kazandırılacak Uzun Dönemli Amaçlar uzun dönemli amaç belirlerken dikkat edilecek unsurlar

1. Öncelikle öğrencinin var olan performans düzeyi
2. Öğrencinin yetersizliğinin derecesi
3. Öğrenciye sağlanacak destek eğitim hizmetleri
4. Öğrencinin geçmiş yaşantıları ve öğrenme hızı
5. Öğrencinin yaşadığı çevre ve aile özellikleri
6. Sınıf öğretmenine sağlanan destek hizmetler
7. Öğrenci için öncelikli olan hedefler
8. İşlevsel hedefler

3. Kısa Dönemli Amaçlar ve Öğeleri

4. Öğretim Yöntemleri ve Materyaller

- Uzun ve kısa dönemli amaçlar belirlendikten sonra öğretim yapılırken kullanılacak yöntem ve materyaller uygun bir şekilde seçilmelidir.

5. Programın Başlama ve Bitiş Tarihleri

- BEP'te belirlenen kısa dönemli amaçlara ne kadar sürede ulaşılabacağı, öğretime ne zaman başlanacağı öğrencinin performansına ve yaşadığı çevre özelliklerine göre belirlenmelidir.

6. Kullanılacak Değerlendirme Yöntemi

- Kısa dönemli amaçlara ulaşıp, ulaşılmadığına karar vermek için yapılacak değerlendirmenin hangi yöntemlerle yapılacağına karar verilmelidir.

7. Ek Hizmetlerin Nerede, Ne Zaman, Kimler Tarafından ve Ne Kadar Süreyle Verileceğinin Belirlenmesi

- Ulaşım, destek uzman, tıbbi hizmetler, danışmanlık gibi ek hizmetler öğrenciye ne zaman, nerede, kim tarafından, ne kadar süreyle verilecek programı planlama aşamasında kararlaştırılmalıdır.

İzleme ve Değerlendirme

- BEP değişen öğrenci gereksinimlerine göre yeniden düzenlemeler yapılabilen bir dokümandır.
- Bunun için izleme ve değerlendirme süreci işletilir.
- İyi bir izleme ve değerlendirme süreci ile BEP sürekli olarak güncellenir.
- BEP bir akademik yıl için hazırlanır ve en az yılda bir kez değerlendirme yapılır.
- Gerekliyorsa BEP üzerinde uyarılama ve değişiklik yapılabilir.

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞTİRİLMESİ

- Öğretimin bireyselleştirilmesi; öğretmenlerin bir sınıfta bulunan tüm öğrenciler için hedeflenen davranışları kazandırmalarında ne tür uyarlamalar yapabileceklerini gösteren planlamalardır (Janney ve Snell, 2006).
- Öğrencilerin gereksinimlerine uygun uyarlamaları yaparak, öğrencinin sınıf etkinliklerine katılımını en üst düzeye çıkarmak gerekir.

Hangi Öğrenciler İçin Öğretim Bireyselleştirilir?

- Bunu belirlemek için BEP kaynak olarak alınır.
- Ancak bu sadece BEP'i olan öğrencilere özel değildir.
- Sınıf içinde akademik çalışmalara katılmakta zorlanan diğer öğrenciler içinde öğretim bireyselleştirilebilir.
- Bu nedenle öğretimsel uyarlamalar tüm özel gereksinimli öğrenciler için yapılır.

Öğretimin Bireyselleştirilmesi Neden Gereklidir?

- Özel gereksinimli öğrencilerin bireysel gereksinimlerine cevap vermek için öğretimin bireyselleştirilmesi gerekir.
- Yapılan çalışmalar genel eğitim sınıflarında bulunan öğrencilerin yaklaşık %50'si ile %80'inin sınıfın gereklerini karşıladığını geri kalanın bu durumda güçlük yaşadığını göstermektedir.
- Her bir öğrenciyi sınıf etkinliklerine katmak için öğretimde uyarlamalar yapılmalıdır.

Öğretimsel Uyarlamalar

1. Fiziksel Düzenlemeler

2. Sürece İlişkin Düzenlemeler

3. Sınıf iklimine Yönelik Düzenlemeler

4. Öğretimsel Düzenlemeler

5. İşleyişe İlişkin Düzenlemeler